

Pontta nimestykseen

TERHO ITKONEN *Nimestäjän opas*. Tietolipas n:o 21. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki 1961. 67 s.

Paikannimistömme keruu on vihdoinkin lisätyn valtionavun turvin saatu käyntiin sellaisella vauhdilla, että voidaan toivoa vielä pelastettavissa olevan osan siitä tulevan tallennetuksi parin lähivuosikymmenen kuluessa. Aineiston käyttökelpoisuuden erilaisille tutkimusaloille ja käytännön tarpeisiin määrää kuitenkin sen laatu; siksi Terho Itkosen yksityiskohtainen ja selkeä opaskirja on erinomainen matkaeväs jokaiselle nimistöä cum laude -työnään keräävälle suomen kielen opiskelijalle samoin kuin nimiarkiston stipendiaateillekin. Perustietouden lisäksi siihen on seulottu olennaisin osa sekä viimeaikaisessa keruutyössä että materiaalin liputtamisessa kertyneistä kokemuksista, ja sisällön monipuolisuus näkyy jo lukujen otsikoinnista:

Keruualue ja -välineet, Haastateltavien valinta ja haastattelutekniikka, Mitä kaikkea kerätään, Nimilippu, Keruukertomus, Tarkekirjoitusohjeita. Kirjan runsas esimerkistö, mallikartat ja loppuun liitetyt lipuntäyttömallit eivät jättäne käyttäjälle omassa työssään erehtymisen mahdollisuutta. Erityisen arvokas on tarkekirjoitusohjeita sisältävä luku, jossa tekijä selvittelee, miten murteitammemerkitään puolikarkealla transkriptiolla, sillä mitään tämän kaltaista kaikkia murteitamme koskevaa tiivistelmää ei ennestään ole. — Nimestäjän oppaan ilmestyttyä tuntuu vastaavanlaisen, murreosanaston kerääjille tarkoitettun opaskirjasen puute yhä kipeämältä.

VILJO NISSILÄ *Luovutetun Karjalan paikannimiä keräämään*. Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, Helsinki 1961. 15 s.

Viljo Nissilän laatima vihkonen on vetoamus ennen kaikkea karjalaisille, sillä vain heidän avullaan on luovutetun Karjalan nimistö enää pelastettavissa. Se sisältää keruu- ja liputusohjeet sekä lipuntäyttömallit selityksineen sellaisina, että jokainen voi niiden avulla tehdä oman osuutensa häviämäisillään olevan nimiperinnön tallentamiseksi. Käyttä-

jille hyödyllinen on myös selvitys alueen tähänastisesta nimestyksestä. Sen mukaan on nimistöstä vielä keräämättä yli puolet, joten voi vain toivoa, että tämä vetoamus kannustaisi karjalaiset oppi- ja kansakoulunopettajat, aatteelliset yhdistykset ja mahdollisimman monet siirtolaiset tuottoisaan keruutyöhön.

EERO KIVINIEMI